

R.K. Technische school Bergh

Reactie op een viertal artikelen gepubliceerd in de Gelderlander betreffende de vestigingsplaats van de R.K. Technisch School in de gemeente Bergh, geschreven op 11 juni 1959.

Voorwoord.

- Dit artikel was niet geschreven, indien in " De Gelderlander " een viertal artikelen waren gepubliceerd omtrent de vestigingsplaats van de R.K. Technische School in de gemeente Bergh.
- De wijze waarop in deze publicatie feiten en omstandigheden worden verdraaid, roept reactie op .

Wel nu deze reactie vindt U in de volgende pagina's.

Het is te betreuren, dat een

zo' n delicate zaak aan de openbaarheid moet worden prijs gegeven.

Vuile was dient men nu eenmaal niet buitenhuis te hangen, doch ter wille van de objectiviteit moest dit geschreven worden.

Op de volgende pagina's treft U een samenvatting aan van rapporten, notulen, verslagen en mededelingen. Hoe wel over meerdere gegevens wordt beschikt, is slechts dat gene opgenomen, dat volkomen controleerbaar was. Namen en feiten, op de zaak betrekking hebbende, zijn onverbloemd weergegeven.

- Moge vooral de werknemers, voor wie een Technische School zo een belangrijk goed is, nu eens gaan beseffen, hoe met hun belangen wordt gemarchandeerd en dat werkloos toezien een onvergeeflijke fout is met betrekking tot de opvoeding hunner kind

Voorgeschiedenis

Reeds tegen het einde van de 19^e eeuw werd er in de gemeente Bergh behoefte gevoeld voor een Ambacht school.

De gemeenteraad van Bergh besloot der halve in 1856 (daarna nog eens in 1879) van de exploitatie overschotten van het Gasthuis van 's-Heerenberg. (Een instelling van weldadigheid, door de Graaf van den Bergh en een aantal poorters van de stad 's-Heerenberg omstreeks 1440 gesticht. Een gedeelte reserveren voor het stichten van zo'n school. In 1881 was een kapitaal van FL 30.000,-- bij een . In 1885 wordt als instelling ter voorkoming van armoede " een Ambacht school" opgericht. Als inkomsten van die instelling werden toegewezen: de rente van het kapitaal van Fl.30.000,-- als mede 1/10 gedeelte van de gewone inkomsten van het Gasthuis. (Raadsbesluit 13 oktober 1884 en het besluit van Huis Bergh d.d. 5 augustus 1885).

In 1886 werd de Ambachtsschool geopend. Begonnen werd met twee klassen, n.l. één klas in 's-Heerenberg en één klas in Zeddam.

In 1887 telde de 's-Heerenbergse klas 7 leerlingen en de Zeddamse klas 3 leerlingen.(Rekening der school 1887).

Gebrek aan belangstelling – Er was toen nog geen leerplicht- en decentralisatie van de school gaven deze geen levensvatbaarheid, zodat zij in 1889 werd opgeheven.

De gelden, welke de instelling ter voorkoming van de Armoede elk jaar kreeg, werden nu aangewend om Berghse leerlingen instaat te stellen een opleiding tot een eenvoudig ambacht te volgen elders.

Een tweede poging om tot een stichting van een ambachtsschool te komen werd rond 1930 ondernomen door Pastoor Rademaker uit 's-Heerenberg.

Toen de oude Borstelfabriek, staande aan de Walstraat, ontruimd werd en te koop werd aangeboden, deed hij een poging dit gebouw aan te kopen om hier in een Ambachtsschool te vestigen.

Helaas mislukte deze poging wegens gebrek aan financiën en werd het gebouw aangekocht door Huis Bergh.

In de behoefte van technisch onderwijs werd voorzien door oprichting van een R.A. Avond Nijverheidsschool te 's-Heerenberg in de dertigerjaren. Aanvankelijk stond deze school onder bestuur van het R.K. Jongenspatronaat te 's-Heerenberg. Na 1950 werd de school onder het beheer gesteld van de R.K. stichting voor Nijverheidsonderwijs in de gemeente Bergh, gevestigd te 's-Heerenberg.

Voorbereiding tot Stichting van een R.K.- L.T.S.

In 1954 werd, in opdracht van het Gemeentebestuur van Bergh, door het Economisch technologisch Instituut voor Gelderland een rapport over de gemeente Bergh samen gesteld, waarbij vooral aandacht werd geschonken aan het probleem van het arbeidoverschot, een probleem waarmee die gemeente te kampen heeft.

In een primitief rapport wordt onder het hoofdstuk " De Bestaansbronnen en enkele richtlijnen voor hun ontwikkeling " uitvoerig stilgestaan bij de kwalitatieve verbetering van de arbeidsmarkt.

Geconstateerd wordt, dat de Berghse arbeider bij zijn werkgevers in het algemeen goed bekend staat. De veelzijdigheid van het totale arbeidsaanbod laat echter te wensen over.

Het E. T. I. heeft de indruk, dat er in de gemeente relatief veel ongeschoolde zijn.

Onder de jeugd heeft het bezoek aan ambachtsscholen een omvang, welke naar verhouding ongeveer gelijk is aan dat in de provincie Gelderland.

Van een relatief tekort aan belangstelling kan bij de jeugd niet worden gesproken, doch dit neemt niet weg, dat over de gehele linie het verschijnsel van te geringe geschooldheid zich wel voordoet.

De heer Greve van het R.K. Centraal Bureau meende, dat de school te Bergh niet groter kon worden dan 200 leerlingen, hetgeen de secretaris onmiddellijk bestreed en de heer Greve met cijfer materiaal aantoonde dat de school in Bergh binnen twee jaar minimaal 250 leerlingen zou aantrekken en overeen tiental jaren zelfs 300.

Een R.K. school in Doetinchem zou er beslist komen als er naar gestreefd werd meende de heer Greve.

Volgens hem zou deze school 300 leerlingen kunnen tellen. Het argument annexatiegevaar achtte hij voor het stichting bestuur niet van belang, dit was een gemeentezaak.

Mgr. F. Op de Coul, directeur van het R.K. Centraal bureau voor Onderwijs en Opvoeding betoogde, dat het bestuur de school kan zetten waar hij wil zonder het Ministerie hier in te kennen, dit was een uitvloeisel uit de vrijheid van onderwijs.

Indien men bezielde was van de Apostolaat gedachte, dan moest het bestuur toch wel bezorgd zijn over de 300 leerlingen uit Doetinchem, die op neutraal onderwijs zijn aan geweest.

De voordelen van een grote school boven twee kleinere scholen waren volgens hem: onderwijs kundige belangen zowel t.a.v. de leraren (Vol Lesrooster) als de leerlingen (Vol-ambtelijk moderator) en culturele en andere op para -solair gebied liggende belangen.

Toen de voorzitter Mgr. Op de Coul op de brief van 18 augustus 1958 van zijn bureau, waarin dit aan het bestuur schreef dat het ministerie weldegelijk gekend moest worden bij de verandering van de vestigingsplaats gaf hij dan wel toe dat het ministerie – zij het formeel – in deze zaak gekend moest worden.

De discussie welke op prettige toon gevoerd werd, werd tot slot grondig bedorven door enkele stekelige opmerkingen van de geestelijk adviseur, die meende te moeten debiteren dat hij zich weer met een kluitje in het riet voelde gestuurd. (Door de Vicaris Generaal?)

De voorzitter en de secretaris bekokstoofde alles en de zaak van de vestigingsplaats werd maar op sleeptouw gehouden.

De voorzitter merkte op dat het jammer was, dat de geestelijk adviseur zoals altijd ook nu de stemming weer moest bederven en ging daarna tot stemming over het voorstel van de Vicaris Generaal t. w. om zich te beraden over de vestigingsplaats Wijnbergen en na een maand hierover een beslissing te nemen. Dit voorstel werd met 9 tegen 4 stemmen aan genomen. Tegen stemden de heren Pas, Giesen, Hansen en Kleinpenning.

